

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

DEKRETAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRIIMTO LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 58, 60 IR 61 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO GRAŽINIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI PAKARTOTINAI SVARSTYTI

2014 m. gegužės 16 d. Nr. 1K-1822
Vilnius

1 straipsnis.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnio 1 dalimi, g r a ž i n u Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. gegužės 8 d. priimtą ir Lietuvos Respublikos Prezidentei pateiktą pasirašyti bei oficialiai paskelbti Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 58, 60 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XII-867 (toliau – Įstatymas) dėl šių motyvų:

1. Įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta nauja nuostata, kad tas pats asmuo vienu metu gali kandidatuoti į kelis Lietuvos advokatūros organus, o iki rinkimų rezultatų tvirtinimo pasirinkti būti vieno iš jų (netaikoma visuotiniam advokatų susirinkimui) nariu, „neribojant kadencijų skaičiaus“. Taigi Įstatyme siūloma įtvirtinti teisinį reguliavimą, pagal kurį kolegialių Lietuvos advokatūros organų – Advokatų tarybos, Advokatų garbės teismo, revizijos komisijos – nariu asmuo galėtų būti renkamas neribotą kadencijų skaičių. Šiuo metu galiojanti Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 58 straipsnio 2 dalies redakcija Lietuvos advokatūros organų narių kadencijų skaičiaus iš viso nereglamentuoja. Tačiau šių organų, išskyrus revizijos komisiją, narių kadencijų skaičius yra aiškiai reglamentuotas 2006 m. balandžio 21 d. visuotiniame advokatų susirinkime patvirtintuose Lietuvos advokatūros įstatuose (toliau – Įstatai). Įstatų 16.6 punkte įtvirtinta, kad „tie patys asmenys Advokatų tarybos nariais gali būti renkami ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės“. Pažymėtina, kad nei Įstatyme, nei Įstatuose Advokatų tarybos pirmininkas nėra atskirai įvardijamas kaip vienasmenis Lietuvos advokatūros organas, tačiau Advokatų tarybos pirmininkas, nors ir atskirai renkamas visuotiniame advokatų susirinkime, savaime įeina į Advokatų tarybos sudėtį ne kaip savarankiškas organas, bet kaip kolegialaus organo – Advokatų tarybos – narys. Nepaisant to, Įstatų 19.1 punkte papildomai įsakmiai nustatyta, kad „tas pats asmuo Advokatų tarybos pirmininku gali būti ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės“. Taip pat Įstatų 21.5 punkte nustatyta, kad „tie patys asmenys Advokatų garbės teismo nariais gali būti renkami ir skiriami ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės“.

2. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 56 straipsnio 4 dalies aktualioje redakcijoje įtvirtinta, kad „Lietuvos advokatūra yra viešasis juridinis asmuo. Lietuvos advokatūros veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, kiek šis Įstatymas nenustato kitaip bei Lietuvos advokatūros įstatai“. Taigi Lietuvos

advokatūra pirmiausia yra asociacija *per definitionem*. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „asociacija – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus“. Šio įstatymo 7 straipsnio 7 punkte nustatyta, kad „asociacijos organų struktūra, kompetencija, sušaukimo ir sprendimų priėmimo tvarka nustatoma asociacijos įstatuose“, o 14 straipsnyje yra aiškiai įtvirtinta asociacijų veiklos garantija: „Valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams įstatymų nenustatytais atvejais ir tvarka, politinėms partijoms ir politinėms organizacijoms, kitoms organizacijoms ir asmenims draudžiama kištis į asociacijos veiklą ir į jos vidaus reikalus“. Taigi bendrosios asociacijų veiklą reglamentuojančios ordinarinės teisės nuostatos numato, kad valstybės institucijos negali kištis į Lietuvos advokatūros organų sudarymo reikalus, *in primis* jų narių kadencijų skaičiaus nustatymą, kadangi tokio pobūdžio reguliavimo joks įstatymas nenustato, o Lietuvos advokatūros organų formavimo tvarka turi būti reglamentuojama pačios asociacijos įstatuose. Kitaip tariant, Lietuvos advokatūros organų narių kadencijų skaičius iš viso nėra įstatymo reguliavimo objektas.

3. Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 35 straipsnyje yra įtvirtinta asociacijų laisvė. Ši konstitucinė asociacijų laisvės garantija yra pamatinė nuostata, kurios turi būti laikomasi teisės aktuose reglamentuojant Lietuvos advokatūros organų formavimą, veiklą bei narystės juose santykius. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. ir 2005 m. liepos 8 d. nutarimuose yra konstatavęs, kad „esminis Konstitucijoje numatytų susivienijimų konstitucinio teisinio statuso elementas yra jų autonomiškumas valstybės valdžios, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, kitaip tariant, viešosios valdžios, atžvilgiu. <...> Susivienijimų autonomiškumas viešosios valdžios atžvilgiu suponuoją *inter alia* jų konstitucinę teisę laikantis įstatymų savarankiškai, savo aktais (įstatais, statutais ir pan.) reglamentuoti savo vidaus tvarką. <...> Konstitucinė teisė laisvai vienytis į susivienijimus yra susijusi su galimybe užimti įvairias pareigas tuose susivienijimuose; minėta galimybė yra išvestinė iš konstitucinės teisės laisvai vienytis į susivienijimus. Šių pareigų užėmimo susivienijimuose tvarką nustato ne valstybė, o tik paties susivienijimo (kuris, kaip minėta, pagal Konstituciją yra autonomiškas viešosios valdžios atžvilgiu) vidaus tvarką reglamentuojantys aktai (įstatai, statutai ir pan.). Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris dirbtinai arba nepagrįstai suvaržytų susivienijimų <...> veiklą, nes taip būtų pažeista konstitucinė vertybė – teisė į susivienijimus (asociacijų laisvė)“.

4. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. vasario 10 d. sprendime yra konstatavęs, kad Konstitucijoje įtvirtinta asociacijų laisvė „suponuoją tai, kad visi šie susivienijimai gali, laikydamiesi įstatymų, savarankiškai, savo aktais (įstatais, statutais ir pan.) reglamentuoti savo vidaus tvarką <...>, taigi ir savarankiškai nustatyti savo organizacinę struktūrą, įvairias pareigas (*inter alia* vadovaujančias), taip pat jų užėmimo tvarką“. Šiame kontekste pažymėtina, kad įstatymų leidėjas, priimdamas Lietuvos advokatūros organų narių kadencijų skaičiaus neribojančią normą, nustato nepagrįstus konstitucinės asociacijų laisvės ribojimus, t. y. įtvirtina tai, jog pati asociacija savo aktais (įstatais) netenka teisės reglamentuoti pareigų (*inter alia* vadovaujančių) užėmimo organizacinėje struktūroje tvarką. Tokie ribojimai apskritai panaikina Lietuvos advokatūros kaip asociacijos teisę nustatyti savo organų narių kadencijų skaičių vidaus aktais, o tai kertasi su pagrindinių teisių ribojimo doktrina, nes šiame kontekste panaikina asociacijos laisvės esminį turinį.

2 straipsnis.

S i ū l a u pakeisti Įstatymo 1 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

„1 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

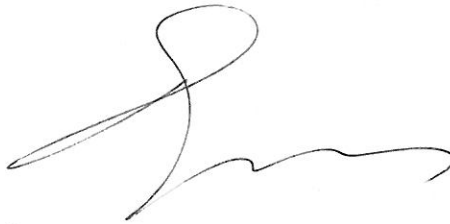
Pakeisti 58 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Tas pats asmuo vienu metu gali būti tik vieno Lietuvos advokatūros organo, išskyrus visuotinį advokatų susirinkimą, narys. Šis apribojimas neužkerta kelio tam pačiam asmeniui vienu metu kandidatuoti į kelis Lietuvos advokatūros organus, tačiau iki rinkimų rezultatų tvirtinimo jis turi pasirinkti, kokio Lietuvos advokatūros organo nariu pageidauja būti.“

3 straipsnis.

P a v e d u Lietuvos Respublikos Prezidentės vyriausiajai patarėjai Rasai Svetikaitei pateikti šį dekretą Lietuvos Respublikos Seimui.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė